

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

OPĆINE VAREŠ

za 2018. godinu

Broj: 01-02-07-14-2-2166-5/18

Sarajevo, septembar 2019. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	2
II	KRITERIJI ZA REVIZIJU.....	4
III	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	5
1.	UVOD.....	5
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	5
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	6
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	6
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE.....	8
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	10
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	10
6.1.1	Prihodi i primici.....	10
6.1.1.1	Prihodi od poreza	10
6.1.1.1	Neporezni prihodi	10
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje	11
6.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	11
6.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	12
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	14
6.1.3	Finansijski rezultat	16
6.2	BILANS STANJA.....	17
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, plasmani i zalihe.....	17
6.2.1.1	Gotovina	17
6.2.1.2	Kratkoročna potraživanja	17
6.2.1.3	Kratkoročni plasmani	19
6.2.1.4	Zalihe.....	19
6.2.2	Stalna sredstva	19
6.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	21
6.2.4	Dugoročne obaveze.....	21
6.2.5	Popis sredstava i obaveza	21
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	22
7.	JAVNE NABAVKE	23
8.	SUDSKI SPOROVİ.....	23
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	24
IV	PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	25
	Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2018. godinu.....	26
	Bilans stanja na dan 31. 12. 2018. godine	29
	Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2018. godine.....	30

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Općine Vareš (u daljem tekstu: Općina)** koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2018. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji Općine istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Općine na dan 31. 12. 2018. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Općina nije planirala i evidentirala namjenske prihode po utrošku, u skladu s posebnim propisima kojima je utvrđena namjena korištenja tih prihoda, niti su evidentirani razgraničeni prihodi za neutrošena sredstva, što nije u skladu sa članovima 20., 47. i 48. Zakona o budžetima u FBiH, zbog čega ne možemo potvrditi da su prikupljeni prihodi u iznosu od 849.732 KM korišteni namjenski, a samim tim i da su tačno iskazani (tačka 6.1.1.1 Izvještaja);
2. Ne možemo potvrditi iznos iskazanih potraživanja, jer su potraživanja po osnovu općinskih naknada u odnosu na razgraničene prihode po istom osnovu manje iskazana za 485.027 KM i jer su sumnjiva i sporna potraživanja precijenjena za 420.046 KM zbog nenaplativosti duga (tačka 6.2.1.2 Izvještaja).

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Općine u skladu s ISSAI 30 – Etičkim kodeksom, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Evidentirane su zalihe materijala i robe u iznosu od 231.932 KM, koje se odnose na zalihe robnih ratnih rezervi iz ranijeg perioda. Općina nije provela aktivnosti za utvrđivanje stvarnog stanja zaliha (tačka 6.2.1.4 Izvještaja).

Naše mišljenje nije modificovano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Općine odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare

ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije, u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Općine;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava izvršenih od strane rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom naše revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Negativno mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Općine za 2018. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Općine za 2018. godinu nisu u skladu, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Budžet Općine nije donesen u skladu sa propisanim sadržajem, jer ne sadrži račun kapitalnih izdataka i račun finansiranja, što nije u skladu sa članovima 10. i 11. Zakona o budžetima u FBiH, niti se Budžet izvršavao u skladu sa članom 57. istog Zakona i članom 14. Odluke o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu, jer su na pojedinim pozicijama rashoda i izdataka više stvorene obaveze od odobrenih u iznosu od 164.837 KM (tačka 5. Izvještaja);
2. Općina za nabavke roba i izvođenje radova u iznosu od najmanje 212.868 KM nije provela procedure javnih nabavki u skladu sa članovima 3., 6. i 14. Zakona o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja);

3. Tekući transferi neprofitnim organizacijama i socijalno ugroženim licima u iznosu od 196.149 KM dodijeljeni su bez donesenih jasnih i mjerljivih kriterija, čime nije osigurana transparentna raspodjela istih u skladu s članom 4. Zakona o budžetima u FBiH. Također, nije osigurano namjensko trošenje sredstava, jer korisnici budžetskih sredstava nisu dostavili izvještaje o namjenskom utrošku za najmanje 174.885 KM, kako je propisano Odlukom o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu (tačka 6.1.2.3 Izvještaja);
4. Godišnjim popisom nije utvrđeno stvarno stanje sredstava i obaveza, a samim tim nije bilo moguće izvršiti usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije u skladu sa članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.5 Izvještaja);
5. Općina nije uspostavila trezorsko poslovanje, kako je propisano članom 27. Zakona o trezoru u FBiH. Općina je bila obavezna da u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona (12. 4. 2016. godine) uskladi svoje akte sa Zakonom, te da u roku od 12 mjeseci uspostavi trezorski način poslovanja. Aktivnosti u vezi s tim nisu ni započete (tačka 4. Izvještaja);
6. Imenovanje šest savjetnika načelnika Općine nije u skladu sa članom 63. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH, kojim je propisano da rukovodioci organa državne službe mogu imati savjetnike koji nemaju status državnog službenika i da se njihova radna mjesta utvrđuju pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, što nije ispunjeno (tačka 4. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 – Standardom za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Općine u skladu s ISSAI 30 – Etičkim kodeksom, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju za naše negativno mišljenje.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Općine je odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu sa propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Općine, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 26. 9. 2019. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA
Dragan Kolobarić, dipl. oec.

GENERALNI REVIZOR
Dževad Nekić, dipl. oec.

II KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju uporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Kriteriji za reviziju finansijskih izvještaja su sljedeći:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Kriteriji za reviziju usklađenosti su sljedeći:

- Zakon o budžetima u FBiH;
- Statut Općine Vareš;
- Odluka o izvršenju Budžeta Općine Vareš za 2018. godinu;
- Budžet Općine Vareš za 2018. godinu;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o državnoj službi u FBiH;
- Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
- Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;
- Odluka o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za obračun plaća državnih službenika i namještenika u Jedinstvenom općinskom organu uprave Općine Vareš i Stručnoj službi Općinskog vijeća i Općinskog načelnika;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Općina Vareš je jedinica lokalne samouprave uspostavljena zakonom, sa nadležnostima utvrđenim Ustavom Federacije BiH, Ustavom Zeničko-dobojskog kantona, Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH i Statutom Općine Vareš. Prema Statutu, Općina je pravno lice koje samostalno odlučuje o poslovima iz svoga samoupravnog djelokruga i podliježe samo nadzoru ustavnosti i zakonitosti ovlaštenih državnih organa. Općina ima vlastite nadležnosti ustanovljene ustavom i zakonom i bavi se pitanjima od lokalnog značaja, koja nisu isključena iz njene nadležnosti niti dodijeljena u nadležnost neke druge vlasti na osnovu ustava i zakona.

Organi Općine su Općinsko vijeće i općinski načelnik. Općinsko vijeće je, prema Statutu Općine, predstavnički organ, izabran na osnovu općeg biračkog prava na neposrednim izborima, tajnim glasanjem i na način određen zakonom. Općinsko Vijeće donosi opće akte i druge akte u okviru samoupravnog djelokruga Općine, te obavlja druge poslove u skladu sa Ustavom, zakonom i Statutom Općine. Vijeće se sastoji od 19 vijećnika, čiji mandat traje četiri godine. Prava i dužnosti istog utvrđene su Poslovníkom o radu. Nakon razrješenja dužnosti Kenana Kamenjaša, dužnost predsjedavajućeg Općinskog vijeća od 31. 5. 2018. godine obavlja Adis Čizmo.

Općinski načelnik predstavlja izvršni organ Općine i bira se neposredno, na način i po postupku utvrđenom zakonom, te vrši funkciju utvrđenu Ustavom, Zakonom i Statutom. Općinom rukovodi načelnik Zdravko Marošević. U dva izborna ciklusa, 2004-2008. godine i 2012-2016. godine biran je za predsjedavajućeg Općinskog vijeća. Na lokalnim izborima 2016. godine izabran je za načelnika Općine.

U cilju obavljanja poslova i zadataka iz svoje nadležnosti, shodno Odluci o organizaciji Jedinog općinskog organa uprave i Stručne službe Općinskog vijeća Općine Vareš, Općina je osnovala šest službi: Služba za privredu, finansije i trezor; Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračko-invalidsku zaštitu; Služba za prostorno uređenje; Služba za civilnu zaštitu; Stručna služba Općinskog vijeća i Jedinica za upravljanje integriranim lokalnim razvojem. Općinske službe zajedno sa načelnikom čine Jedinog organ uprave za Općinu. Odlukom o osnivanju općinskog Pravobranilaštva, ono je osnovano radi pravne zaštite imovine i imovinskih interesa Općine.

Prema donesenim pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, sistematizovano je 80 radnih mjesta, dok je na dan 31. 12. 2018. godine bila zaposleno 69 izvršilaca.

Sjedište Općine je u Varešu, u Ulici Zvijezda 34.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Općine za 2018. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj finansijske revizije je da na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti da li rukovodstvo institucije primjenjuje zakone i propise i koristi sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu sa planskim dokumentima revizije u januaru i julu 2019. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH obavio je finansijsku reviziju Općine za 2010. godinu. Imajući u vidu značajan protok vremena i izmjene zakonskih propisa na osnovu kojih su date kvalifikacije i preporuke u prethodnoj reviziji, nismo mogli izvršiti ocjenu postupanja po istim.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Sistem internih kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava neophodno je imati uspostavljen funkcionalan sistem interne kontrole, za šta su odgovorne rukovodne strukture Općine. Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH,¹ Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH² i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH³ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.⁴ Također, prema članu 72. Zakona o budžetima u FBiH, rukovodioci budžetskih korisnika odgovorni su za računovodstvo, internu kontrolu i nadzor transakcija u organu kojim rukovode.

S tim u vezi, u martu 2017. godine općinski načelnik je donio Odluku o imenovanju koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu u Općini, koji je, između ostalog, odgovoran za izradu Godišnjeg izvještaja o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole – GI FUK.

Općina je u martu 2017. godine zaključila Ugovor o realizaciji projekta uspostavljanja sistema finansijskog upravljanja i kontrole (FUK) sa SEVOI GRUPA d.o.o. Sarajevo. Zapisnik o primopredaji projekta finansijskog upravljanja i kontrole sačinjen je u junu 2017. godine, u kojem je navedeno da su izrađene mape procesa, softverske aplikacije za procjenu rizika i upravljanje FMC – check lista, Strategija upravljanja rizicima i šifarnik procesa. Međutim, nismo se uvjerali da su poduzete aktivnosti na implementaciji sistema finansijskog upravljanja i kontrole, jer zaposlenici nisu ni upoznati sa istim. Također, koordinatorski za finansijsko upravljanje i kontrolu u Općini, koji je, između ostalog, odgovoran za izradu Godišnjeg izvještaja o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole, nije sačinio navedeni Izvještaj za 2018. godinu, iako je Odlukom o imenovanju bio obavezan.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Jedinstvenog općinskog organa uprave Općine, utvrđen je način rada i rukovođenja Općinom, te opis radnih mjesta državnih službenika i namještenika. Istim je sistematizovano 76, a popunjeno 68 radnih mjesta. Pored toga, donesen je i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Pravobranilaštva Općine, kojim su sistematizovana četiri, a popunjeno jedno radno mjesto. Tako je, prema donesenim pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, u Općini ukupno sistematizovano 80 radnih mjesta, a na dan 31. 12. 2018. godine bilo je popunjeno 69.

Iako sva sistematizovana radna mjesta nisu popunjena, u radnom odnosu je šest savjetnika, od čega su tri primljena u 2018. godini, čija radna mjesta nisu sistematizovana. Na osnovu Rješenja općinskog načelnika o imenovanju savjetnika uposleno je šest savjetnika načelnika, što nije u skladu sa članom 63. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH,⁵ kojim je propisano da rukovodioci organa državne službe mogu imati savjetnike koji nemaju status državnog službenika i da se njihova radna

¹ „Službene novine FBiH“, broj 38/16

² „Službene novine FBiH“, broj 6/17

³ „Službene novine FBiH“, broj 75/16

⁴ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena.

⁵ „Službene novine FBiH“, broj 35/05

mjesta utvrđuju pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, što nije ispunjeno. Naime, Pravilnikom za radna mjesta savjetnika nisu utvrđeni uslovi u pogledu vrste visoke školske spreme, radno iskustvo i druga pitanja u vezi s vršenjem poslova iz opisa radnog mjesta, niti su ta pitanja uređena posebno za svakog savjetnika. Izdaci za bruto plaće savjetnicima u 2018. godini iznosili su najmanje 97.974 KM.

Nije vršen nadzor nad provođenjem predviđenih kontrolnih aktivnosti i donesenih politika i procedura, niti su sačinjavani izvještaji o istim. Pravilnik o računovodstvu u jedinstvenom općinskom organu uprave Općine iz 2012. godine nije usklađen sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Općina nije donijela vlastite Računovodstvene politike u skladu sa članom 13. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i članom 1. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor.

Općina kao jedinica lokalne samouprave, prema članu 6. Zakona o principima lokalne samouprave u FBiH i članu 5. Statuta Općine iz 2012. godine, ima svojstvo pravnog lica. Međutim, Općina nije porezno registrovana kao pravno lice, već je registrovan Jedinstveni općinski organ – načelnik Općine Vareš.

Općina nije uspostavila Registar budžetskih korisnika, kako je propisano u članu 3. Zakona o budžetima u FBiH. Naime, 30. 3. 2017. godine donesena je Odluka o uspostavi registra budžetskih korisnika Općine Vareš, ali isti nadležna služba nije uspostavila.

Općina nije uspostavila trezorsko poslovanje, kako je propisano članom 27. Zakona o trezoru u FBiH, iako je bila obavezna da u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona (12. 4. 2016. godine) uskladi svoje akte sa Zakonom, te da u roku od 12 mjeseci uspostavi trezorski način poslovanja. Međutim, aktivnosti nisu ni započete.

Naši nalazi ukazuju na to da sistem internih kontrola nije uspostavljen u svim procesima rada, a posebno u dijelu: izrade, donošenja, izvršenja budžeta i izvještavanja, nedonošenja budžeta u skladu sa propisanim sadržajem budžeta, stvaranja obaveza na pojedinim pozicijama rashoda i izdataka iznad budžetom odobrenih, te izvještavanja u dijelu nesačinjavanja Analize iskaza – tekstualni dio uz finansijske izvještaje; nedonošenja programa utroška namjenskih prihoda i nenamjenskog utroška istih, što je imalo za posljedicu da su precijenjeni prihodi, a samim tim finansijski rezultat za 2018. godinu i akumulirani deficit nisu tačno iskazani; neusklađivanja potraživanja po osnovu općinskih naknada i razgraničenih prihoda po tom osnovu i nepoduzimanja svih zakonom propisanih mjera za naplatu potraživanja, te nerealnom iskazivanju istih; davanja pozajmica zaposlenicima; evidentiranja promjena po osnovu kapitalnih izdataka na poziciji stalnih sredstava; utvrđivanja stvarnog stanja godišnjim popisom sredstava i obaveza i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem; zatim prilikom obračuna i isplate naknada plaća i naknada troškova zaposlenih, zaključivanja ugovora o djelu za poslove koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, raspodjele sredstava tekućih transfera udruženjima i socijalno ugroženim licima, kontrole nad namjenskim utroškom sredstava, te kod javnih nabavki u dijelu primjene odgovarajućeg postupka javne nabavke, dosljedne primjene tenderske dokumentacije prilikom ocjene i izbora najpovoljnijeg ponuđača, te nabavke roba i radova bez prethodno provedenih postupaka javnih nabavki.

Preporuke:

- *nastaviti aktivnosti na implementaciji sistema finansijskog upravljanja i kontrole, shodno Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH;*
- *preispitati opravdanost imenovanja značajnog broja savjetnika načelnika, te utvrditi uslove za vršenje poslova savjetnika za koje postoji stvarna potreba i jasno definisati njihove odgovornosti;*
- *donijeti vlastite Računovodstvene politike, u skladu sa članom 13. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i članom 1. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor;*
- *izvršiti registraciju i identifikaciju Općine Vareš kao pravnog lica, u skladu sa Zakonom o principima lokalne samouprave i Statutom Općine Vareš;*
- *uspostaviti Registar budžetskih korisnika, kako je propisano članom 3. Zakona o budžetima u FBiH;*
- *uspostaviti trezorsko poslovanje u skladu sa odredbama Zakona o trezoru u FBiH.*

Za ostale navedene nedostatke i slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola dali smo

odgovarajuće preporuke u dijelovima Izvještaja u kojima su šire obrazložene navedene aktivnosti.

Fiskalna odgovornost

Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2018. godinu je sačinjena i dostavljena Ministarstvu finansija Zeničko-dobojskog kantona, u skladu sa članom 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Interna revizija

Prema članu 8. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH⁶ i članom 3. Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH⁷ Općina je bila u obavezi postaviti jednog samostalnog internog revizora. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH⁸ izmijenjen je član 8. Zakona. Novim članom više nije propisano da općine trebaju imati najmanje jednog internog revizora, već Federalno ministarstvo finansija treba da donese pravilnik o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju, kojim se određuju obveznici uspostavljanja funkcije interne revizije, način uspostavljanja i vršenja interne revizije. Do okončanja predmetne revizije, Federalno ministarstvo finansija nije donijelo novi pravilnik.

Prevenција korupcije

U 2018. godini Općina nije poduzela aktivnosti na prevenciji korupcije, niti je formirana Komisija za izradu Akcionog plana za prevenciju korupcije. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije je u novembru 2018. godine preporučila formiranje komisije s ciljem efikasnog praćenja rada institucija i sprečavanje korupcije, te niz drugih aktivnosti u što kraćem roku.

S tim u vezi, u maju 2019. godine donesen je Akcioni plan za prevenciju i borbu protiv korupcije Općine Vareš za period 2019-2021. godine.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE

Općinsko vijeće je u zakonskom roku donijelo Budžet Općine za 2018. godinu u iznosu od 3.977.000 KM i Odluku o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu.

Budžetom Općine prihodi i primici planirani su u iznosu od 3.977.000 KM, rashodi i izdaci u iznosu od 3.940.000 KM i tekuća rezerva u iznosu od 37.000 KM. Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona dalo je pozitivno mišljenje na Nacrt budžeta Općine za 2018. godinu, odnosno na „**ukupne** planirane prihode i primitke od 3.600.000 KM, koliko iznose i **ukupni** rashodi i izdaci i rezerva iz čega proizilazi da je **tekući bilans jednak nuli.**“ **Međutim, isto nije u skladu sa članom 43. stav 1. Zakona o budžetima u FBiH, jer se daje mišljenje na tekući bilans, koji kod Općine nije vidljiv jer Budžet Općine nije donesen u skladu sa propisanim sadržajem budžeta, niti se planiraju i iskazuju kapitalni izdaci i izdaci za otplatu dugova na propisanim pozicijama, o čemu smo konstatovali u nastavku.**

Izmjenama i dopunama Budžeta Općine od 27. 12. 2018. godine Budžet je povećan na 4.916.000 KM. Prihodi i primici planirani su u iznosu od 4.916.000 KM, rashodi i izdaci u iznosu od 4.550.700 KM, pokriće deficita u iznosu od 300.000 KM i tekuća rezerva u iznosu od 65.300 KM.

Finansijske izvještaje za 2018. godinu Općina je sačinila i dostavila nadležnim organima i Općinskom vijeću u utvrđenim rokovima. Općinsko vijeće je 27. 3. 2019. godine donijelo Zaključak o usvajanju Izvještaja o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu.

Revizijom smo utvrdili da pri planiranju, izradi, donošenju i izvršenju Budžeta Općine nisu poštovane odredbe Zakona o budžetima u FBiH⁹ (u daljem tekstu: Zakon), i to u sljedećem:

- **Budžet za 2018. godinu nije donesen u skladu sa propisanim sadržajem budžeta, shodno članu 10. i 11. Zakona, jer ne sadrži račun kapitalnih izdataka i račun finansiranja.** Naime, nisu ni planirani kapitalni izdaci, a u Glavnoj knjizi iskazuju se u okviru tekućih izdataka. Nije donesen plan izdataka

⁶ „Službene novine FBiH“, broj 47/08

⁷ „Službene novine FBiH“, broj 82/13, 74/14, 95/15, 48/17

⁸ „Službene novine FBiH“, broj 101/16

⁹ „Službene novine FBiH“, broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16

za kapitalne investicije sa obrazloženjem kojim bi se definisali projekti i programi realizacije i sa izvorima finansiranja, koji mora biti usklađen sa Budžetom shodno članovima 22. i 23. Zakona;

- Za namjenske prihode (naknade za šume, za korištenje građevinskog zemljišta, za ceste, za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća i dr.) nije planiran utrošak za namjenu shodno zakonskim propisima, što nije u skladu sa članom 20. Zakona. Nije postupljeno ni u skladu sa članovima 32. i 33. Odluke o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu, jer za sredstva od naknada za ceste, za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, za građevinsko zemljište i komunalnu naknadu Općinsko vijeće nije donijelo programe utroška, jer ih općinski načelnik nije ni predložio;
- Nadležna služba za finansije prije dostavljanja Nacrta izmjena i dopuna budžeta za 2018. godinu Općinskom vijeću nije postupila u skladu sa članom 33. Zakona, jer nije pribavila mišljenje Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona u vezi s planiranim prihodima i primicima i primjenom fiskalnog pravila iz člana 43. Zakona. Također, Izmjene i dopune budžeta nisu donesene u skladu sa propisanim sadržajem budžeta, jer pored konstatovanih (članovi 10. i 11. Zakona) ne sadrže ni Poseban dio budžeta;
- Nije dosljedno i u potpunosti postupljeno u skladu sa članom 43. stav 2. Zakona, jer su nedovoljno planirani izvori za finansiranje akumuliranog budžetskog deficita u iznosu od 300.000 KM, odnosno nije planirana 1/5 sredstava za pokriće ostvarenog deficita iz prethodnih godina, koji je na kraju 2017. godine iskazan u iznosu od 2.566.770 KM;
- Nadležna služba za finansije nije sačinjavala godišnje i kvartalne operativne planove novčanih tokova po mjesecima, što nije u skladu sa članom 53. stav 1. Zakona. Nije ni formiran Odbor za likvidnost budžeta koji bi razmatrao planove, shodno članu 63. Zakona;
- Budžet Općine se nije izvršavao u skladu sa članom 57. Zakona i članom 14. Odluke o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu, jer je Općina na pojedinim pozicijama rashoda i izdataka stvorila obaveze iznad visine odobrenih budžetom i iskazala veće rashode i izdatke u iznosu od 164.837 KM, od čega se najveći dio odnosi na tekuće transfere (111.075 KM).

Revizijom smo utvrdili da pri izvještavanju nisu poštovane odredbe Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH¹⁰ (u daljem tekstu: Pravilnik), i to u sljedećem:

- Nije sačinjena Analiza – tekstualni dio uz godišnje finansijske izvještaje, što nije u skladu sa članovima 19. i od 30. do 32. Pravilnika. Naime, u Pravilniku se obrazlaže izvršenje budžeta, sa posebnim osvrtom na odstupanja ostvarenih od planiranih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, te značajne analize, i to: Analiza troškova zaposlenih, Analiza potraživanja, Analiza obaveza i Analiza stalnih sredstava u obliku stvari i prava;
- Nije sačinjeno obrazloženje o namjenskom utrošku ili razlozima za neutrošena sredstva, uz periodični izvještaj o namjenskom utrošku transfera, obrazac 9., u skladu sa članom 16. Pravilnika.

Preporuke:

- *poštovati odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu sadržaja budžeta, primjene fiskalnog pravila, pokrića akumuliranog budžetskog deficita, a općinski načelnik treba predlagati programe utroška namjenskih prihoda shodno članu 20. Zakona i odredbama Odluke o izvršenju Budžeta Općine;*
- *sačinjavati godišnje i kvartalne operativne planove novčanih tokova po mjesecima, u skladu sa članom 53. stav 1. Zakona o budžetima u FBiH, te formirati odbor za likvidnost budžeta u skladu sa članom 63. Zakona;*
- *stvarati obaveze u visini odobrenog budžeta, u skladu sa članom 57. Zakona o budžetima u FBiH i odredbama Odluke o izvršenju Budžeta Općine;*
- *sačinjavati Analizu iskaza, te pismeno obrazloženje uz periodične izvještaje o namjenskom utrošku transfera, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.*

¹⁰ „Službene novine FBiH“, broj 69/14, 14/15, 4/16

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2018. godinu iskazani su prihodi i primici u iznosu od 4.864.427 KM. Strukturu prihoda i primitaka čine: prihodi od poreza 1.783.992 KM, neporezni prihodi 1.207.078 KM i primljeni transferi 1.873.357 KM.

6.1.1.1 Prihodi od poreza

Prihodi od poreza odnose se u najvećem dijelu na prihode od indirektnih poreza u iznosu od 1.095.217 KM, poreza na imovinu u iznosu od 357.873 KM i poreza na dohodak u iznosu od 330.715 KM, koji se, prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u FBiH, doznave na depozitni račun Općine.

6.1.1.1.1 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi odnose se u najvećem dijelu na naknade i takse i prihode od pružanja javnih usluga u iznosu od 1.095.922 KM (naknade i takse 644.060 KM, ostale budžetske naknade i takse 205.672 KM, komunalne naknade i takse 179.774 KM, administrativne takse 63.790 KM, novčane kazne 14.914 KM i drugi).

U okviru neporeznih prihoda Općina je evidentirala namjenske prihode u iznosu od 849.732 KM (naknade za šume 531.959 KM, naknada za korištenje građevinskog zemljišta 180.488 KM, naknade za ceste 44.664 KM, naknade za veterinarsko - sanitarne preglede 41.054 KM, naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća 26.384 KM, po osnovu prirodne pogodnosti – renta 18.638 KM, za osiguranje od požara 5.420 i za dodijeljeno zemljište 1.125 KM).

Sredstva od naknada za korištenje državnih šuma i šumskog zemljišta u iznosu od 531.959 KM Općina nije utrošila za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje infrastrukture na području Općine, za opremanje i obuku jedinica za gašenje požara i izgradnju skladišta za smještaj vatrogasne opreme, kako je propisano članom 54. tačka (1) Zakona o šumama.¹¹ Iako je propisano da se sredstva mogu koristiti nakon usvajanja godišnjeg plana utroška koji donosi Općinsko vijeće, nije donesen plan utroška, nije sačinjen Izvještaj o utrošku sredstava, niti je komisija Općinskog vijeća izvršila nadzor nad utroškom sredstava. Komisija je bila dužna Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu i Kantonalnoj upravi za šumarstvo Zeničko-dobojskog kantona dostaviti izvještaj o utrošku sredstava, što nije u skladu sa članom 54. tačka (2) Zakona o šumama. Također, ni za ostala navedena namjenska sredstva nije osigurano korištenje sredstava prema posebnim propisima kojima je utvrđena namjena, nego za tekuće poslovanje, odnosno za plaće i izdatke, za materijal, sitan inventar i usluge, što je pismeno potvrdio šef Odsjeka za računovodstvo i trezor u Općini.

Nije planiran i praćen utrošak samo za namjenu koja je utvrđena posebnim zakonima, kao i u skladu sa članom 20. Zakona o budžetima u FBiH (o čemu smo šire konstatovali u tački 5. Izvještaja).

Općina nije osigurala korištenje namjenskih prihoda u skladu sa posebnim propisima kojima je utvrđena namjena korištenja istih, što nije u skladu sa članovima 46. i 47. Zakona o budžetima u FBiH. Naime, namjenski prihodi evidentirani su kao prihod po uplati, a ne po namjenskom utrošku, nije uspostavljena pomoćna evidencija o prikupljenim, a neutrošenim sredstvima, niti su na kraju godine evidentirani razgraničeni prihodi za neutrošena namjenska sredstva, shodno članu 48. Zakona. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su namjenski prihodi u iznosu od 849.732 KM tačno iskazani u finansijskim izvještajima, a samim tim i finansijski rezultat za 2018. godinu, kao i ukupan višak rashoda nad prihodima.

¹¹ „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 8/13

Preporuke:

- *namjenska sredstva koristiti prema posebnim propisima kojima je utvrđena namjena korištenja, u skladu sa članom 46. i 47. Zakona o budžetima u FBiH, te evidentirati namjenske prihode po utrošku, a neutrošena sredstva prenositi u budžet naredne godine, u skladu sa članom 48. ovog Zakona;*
- *sačiniti Izvještaj o utrošku sredstava od naknada za korištenje šuma i šumskog zemljišta, a komisija Općinskog vijeća treba izvršiti nadzor nad utroškom sredstava, te dostaviti izvještaj o utrošku Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu i Kantonalnoj upravi za šumarstvo Zeničko-dobojskog kantona, u skladu sa članom 54. tačka (2) Zakona o šumama.*

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenju Budžeta za 2018. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 4.780.838 KM, što u odnosu na operativni Budžet (4.616.000 KM) čini izvršenje od 103,57%.

Strukturu tekućih rashoda čine: izdaci za materijal, sitan inventar i usluge u iznosu od 1.765.214 KM, plaće, naknade u iznosu od 1.603.945 KM, tekući transferi u iznosu od 1.229.075 KM, doprinosi u iznosu od 145.000 KM i kamate u iznosu od 37.604 KM.

6.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih u ukupnom iznosu od 1.603.945 KM čine bruto plaće i naknade plaća, te naknade troškova zaposlenih.

6.1.2.1.1 Bruto plaće i naknade plaća

Bruto plaće i naknade plaća iskazane su u iznosu od 1.380.953 KM. Općina je donijela svoje propise iz oblasti plaća i naknada, usaglašene sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.¹²

Obračun plaća i naknada plaća utvrđen je Pravilnikom o plaćama i naknadama i Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za obračun plaća državnih službenika i namještenika u Jedinstvenom općinskom organu uprave Općine Vareš i Stručnoj službi Općinskog vijeća i općinskog načelnika. Osnovica za obračun plaće utvrđena je Odlukom o izvršavanju Budžeta Općine za 2018. godinu u iznosu od 270 KM.

Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata utvrđeni su platni razredi i koeficijenti za obračun plaća zaposlenih u općinskom Pravobranilaštvu.

Pravilnikom o plaćama i naknadama utvrđeni su dodaci na plaću po osnovu posebnih uslova rada za vatrogasce u iznosu od 30% od osnovne plaće. Prilikom obračuna plaća za vatrogasce, plaće nisu uvećane za 30%, kako je propisano Pravilnikom. Naime, Odlukom općinskog načelnika utvrđeno je da se zbog deficita u budžetu ne može isplaćivati naknada po osnovu posebnih uslova rada. **Zbog istog obračun plaća zaposlenih u Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici nije vršen u skladu sa članom 11. Pravilnika o plaćama i naknadama. Također, za obračun naknada u slučaju prekovremenog rada nisu donesena rješenja općinskog načelnika, zbog čega ne možemo potvrditi vrstu poslova i period obavljanja, što nije u skladu sa članom 12. Pravilnika o plaćama i naknadama.**

Shodno navedenom, obračun plaća i naknada nije u potpunosti vršen u skladu sa Pravilnikom o plaćama i naknadama u Jedinstvenom općinskom organu uprave Općine Vareš i Stručnoj službi Općinskog vijeća i općinskog načelnika.

Preporuka:

- *obračun naknada plaća vršiti u skladu sa članovima 11. i 12. Pravilnika o plaćama i naknadama u Jedinstvenom općinskom organu uprave Općine Vareš i Stručnoj službi Općinskog vijeća i općinskog načelnika.*

¹² „Službene novine FBiH“, broj 45/10, 111/12, 20/17

6.1.2.1.2 Naknade troškova zaposlenih

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 222.993 KM, od čega topli obrok iznosi 124.152 KM, naknade za prevoz 53.571 KM, regres za godišnji odmor 28.200 KM, jubilarne nagrade 6.510 KM, te pomoć u slučaju smrti 10.560 KM. Obračun naknada troškova zaposlenih utvrđen je Pravilnikom o plaćama i naknadama u Jedinstvenom općinskom organu uprave Općine Vareš i Stručnoj službi Općinskog vijeća i općinskog načelnika.

Prava na naknadu za prevoz uposlenicima nisu odobrena rješenjem načelnika, a na osnovu pismenog zahtjeva uposlenika uz pismeni dokaz firme čiji prevoz koristi, kako je propisano članom 22. Pravilnika. Naime, obračun i isplata naknada za prevoz uposlenicima koji su ostvarili pravo vrši se na osnovu spiskova dostavljenih od rukovodilaca službi, što čini osnov za isplatu naknada uposlenicima. Nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje pravo na korištenje naknade za prevoz.

Preporuka:

- **obračun i isplatu naknada za prevoz zaposlenima vršiti na osnovu dokumentacije, uz prethodno izdato rješenje, shodno članu 22. Pravilnika o plaćama i naknadama u Jedinstvenom općinskom organu uprave Općine Vareš i Stručnoj službi Općinskog vijeća i općinskog načelnika.**

6.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 1.765.214 KM. Strukturu navedenih izdataka čine: ugovorene i druge posebne usluge (1.024.845 KM), izdaci za tekuće održavanje (423.615 KM), usluge prevoza i goriva (88.462 KM), izdaci za energiju (77.287 KM), izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (73.345 KM), putni troškovi (36.584 KM), nabavka materijala i sitnog inventara (25.129 KM), unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine (8.958 KM) i usluge osiguranja, bankarske usluge (6.989 KM).

Ugovorene i druge posebne usluge čine ostale nespomenute usluge i dažbine (578.961 KM), usluge po osnovu drugih samostalnih djelatnosti (233.122 KM), usluge informisanja (136.906 KM), zatezne kamate i troškove spora (69.792 KM) i reprezentacija (53.594 KM).

Ostale nespomenute usluge i dažbine odnose se na učešća u zajedničkim projektima (322.455 KM), ostale usluge (98.376 KM) i sredstva namijenjena za potrebe mjesnim zajednicama (95.586) KM.

Učešća u zajedničkim projektima odnose se na projekte Općine sa UNDP-om za realizaciju projekta pod nazivom „Grad ugodnog i sigurnog življenja“ i „Rekonstrukcija (obnova) Radničkog doma“. Pored toga, finansirani su i projekti sredstvima od donacija i sredstvima viših nivoa vlasti, od čega je najznačajniji projekat „Izgradnja vodovoda Pogar“, II faza, u iznosu od 91.449 KM. Izvođač radova za izgradnju vodovoda bio je JKP d.o.o. Vareš, kojem je Općina u 2017. godini dodijelila ugovor putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja.

Sredstva za rad mjesnim zajednicama doznačena su na tekuće račune istih u iznosu od 28.460 KM, a preostala sredstva od 67.126 KM najvećim dijelom odnose se na sanaciju i rekonstrukciju puteva, nabavku materijala za potrebe mjesnih zajednica. U navedenom slučaju Općina je bila naručilac roba i ugovarač radova sa dobavljačima, ali za iste Općina nije provodila procedure javnih nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Usluge po osnovu drugih samostalnih djelatnosti odnose se na izdatke po osnovu ugovora o djelu u iznosu od 160.539 KM, izdatke za naknade skupštinskim zastupnicima u iznosu od 56.186 KM, izdatke za volonterski rad od 10.474 KM i izdatke za rad komisija u iznosu od 5.923 KM.

Općina je u 2018. godini zaključila ugovore o djelu sa 91 izvršiocom u neto iznosu od 132.391 KM. Najvećim dijelom zaključeni ugovori o djelu odnose se na poslove čišćenja snijega, prokresa puteva, rušenja objekata, adaptaciju i uređenje općinskih stanova, prevoz ogrijeva za socijalno ugrožene, sanaciju cesta, te građevinske radove. Pored ovih, Općina je zaključila ugovore o djelu za poslove koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji u iznosu od 28.202 KM, a odnose se za turizam u Turist info centru, poslove geometra, te čišćenje i osposobljavanje kotlovnica u zgradi Općine. Imajući u vidu navedeno, ne možemo potvrditi opravdanost zaključivanja ugovora o djelu jer isti

nemaju karakter posla za koji se zaključuje ugovor o djelu, već obavljanje redovnih poslova Općine. Također, za obavljene poslove nisu priloženi izvještaji ili drugi dokazi o koji bi potvrdili da su angažirane osobe izvršile ugovorene poslove, koji bi bili osnov za isplatu naknade, kao i potvrda opravdanosti iskazanog troška.

Izdaci za reprezentaciju planirani su u iznosu od 50.000 KM, a iskazani u iznosu od 53.594 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da su sredstva reprezentacije utrošena po raznim osnovama (troškovi udruženja koji su se refundirali iz ovih namjena, troškovi nastali tokom 2017. godine isplaćivani su iz blagajne u 2018. godini, računi iz mesnica i trgovačkih radnji). Pregledom dokumentacije nismo mogli potvrditi da je dio troškova nastao prilikom obavljanja poslova i zadataka iz nadležnosti Općine, te iz tog razloga ne možemo potvrditi opravdanost istih (na računima nije navedeno kojim povodom su nastali i pojedini računi nemaju specifikaciju o konzumiranju).

Izdaci za tekuće održavanje najvećim dijelom u iznosu od 328.872 KM odnose se na zimsko održavanje cesta, rekonstrukciju i sanaciju lokalnih puteva. Značajan dio radova izvodilo je Javno komunalno preduzeće d.o.o. Vareš (JKP d.o.o. Vareš) kojem je Općina putem pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja dodijelila ugovore. Također, za održavanje lokalnih puteva Općina je dodijelila poslove i drugim izvođačima bez provedenog postupka javne nabavke i zaključenog ugovora. Naime, izvođaču radova d.o.o. „City transport“ ustupljeni su radovi u iznosu od 61.168 KM, te dobavljaču „BBM“ d.o.o. u iznosu od 8.245 KM za nabavku tampona. U okviru ovih izdataka na poziciji „materijal za opravku“ i „održavanje zgrada“ evidentirane su nabavke stolova i fotelja za čiju nabavku nam nije prezentiran ugovor.

Izdaci za usluge prevoza i goriva odnose se na izdatke za gorivo u iznosu od 29.987 KM, za registraciju motornih vozila u iznosu od 2.872 KM i za prevoz ljudi u iznosu od 55.602 KM. Iako je donesen Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja službenih putničkih automobila, Općina nema donesene normative potrošnje goriva, niti se prave mjesečni ili godišnji izvještaji o potrošnji goriva sa utvrđenim normativima na osnovu kojih bi se vršila kontrola potrošnje goriva. Za izdatke za prevoz ljudi (učenici, kulturna društva, sportski klubovi) u iznosu od 55.602 KM utvrdili smo da sve prevoznicičke usluge radi firma Ljajić tours d.o.o. Čelić. Za pojedine relacije za koje su plaćane fakture nismo dobili validne ugovore, dok su za neke fakture potpisani ugovori za manifestacije koje se nisu održavale.

Izdaci za putne troškove odnose se na troškove dnevnica u inostranstvu u iznosu od 16.337 KM, putovanje ličnim vozilima u zemlji u iznosu od 8.996 KM i dnevnice u zemlji u iznosu od 4.058 KM. Pregledom dokumentacije utvrdili smo da je u februaru 2018. godine načelnik pravdao naloge za putovanja u inostranstvo, nastale u 2017. godini, u zbirnom iznosu od 12.877 KM. U 2017. godini načelnik je putovao i uredno za svako putovanje dobivao akontacije, a tek je u februaru 2018. godine izvršio povrat akontacija. Načelniku su isplaćeni svi troškovi dnevnica u inostranstvu za prethodnu godinu. Sa 31. 12. 2018. godine načelnik nije izvršio povrat i pravdanje akontacija u iznosu od 5.927 KM. Izvještaji svih naloga iz inostranstva nisu sadržavali vrijeme prelaska granica i povratka u BiH. Na kraju 2018. godine načelnik je isplatio naloge za putovanja u inostranstvo koji su izdani u prvih deset mjeseci tekuće godine u zbirnom iznosu od 2.184 KM. Za neka službena putovanja načelnik je koristio lično vozilo te naplatio potrošeno gorivo, iako Općina posjeduje službeno vozilo koje je njemu na raspolaganju. Obračun dnevnica nije vršen u skladu sa članovima 7., 12., 15. i 16. Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.¹³ Iako je donesen Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja službenih putničkih automobila u Općini Vareš i Pravilnik o naknadama troškova za službena putovanja u Jedinstvenom općinskom organu uprave Općine Vareš i Stručnoj službi Općinskog vijeća i općinskog načelnika, nije uspostavljen adekvatan nadzor nad utroškom ovih troškova.

Izdaci za nabavku materijala i sitnog inventara planirani su u iznosu od 21.700 KM, a iskazani u iznosu od 25.129 KM, što predstavlja za 3.429 KM više stvorene rashode i obaveze u odnosu na planirana sredstva. Općina nema zaključen ugovor ni sa jednim dobavljačem o nabavci kancelarijskog materijala, tonera, papira, obrazaca, a u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama bila je u obavezi provesti proceduru izbora najpovoljnijeg ponuđača i zaključiti ugovor o nabavci sa istima.

Izdaci za unajmljivanje prostora ili zgrada iskazani su u iznosu od 8.958 KM. Općina je tokom godine plaćala JP Vareš – Stan d.o.o. Vareš zakup kancelarijske prostorije za političku stranku koja participira u Općinskom vijeću Općine (bez ikakvog validnog ugovora), kao i za općinsku biblioteku (prezentiran ugovor

¹³ „Službene novine Federacije BiH“, broj 44/16

potpisan 2002. godine na period od godinu dana) TP Snaga d.d. Vareš.

Preporuke:

- *ugovore o djelu zaključivati jednokratno, u skladu sa zakonskim i drugim propisima, za tačno definisane poslove sa rokovima izvršenja i visinom naknade;*
- *sredstva predviđena za troškove reprezentacije koristiti u skladu s važećim Pravilnikom o reprezentaciji i poklonima Općine Vareš;*
- *obračun i isplatu putnih troškova vršiti u skladu s članovima 7., 12., 15. i 16. Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja i važećim Pravilnikom o naknadama troškova za službena putovanja;*
- *donijeti normative potrošnje goriva po vozilima, kao i interne procedure za upotrebu fiksnih i mobilnih telefona, te iste evidentirati na pripadajuće pozicije;*
- *sve relacije prevoza učenika i troškova zakupa prostorija regulisati validnim ugovorima.*

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi i drugi tekući rashodi planirani su u iznosu od 1.118.000 KM, a iskazani su u iznosu od 1.229.075 KM, što ukazuje da su na pozicijama „tekući transferi i drugi tekući rashodi“ iskazani veći rashodi za 111.075 KM, jer su stvorene obaveze iznad visine odobrenih budžetom. Tekuće transfere čine: transferi pojedincima 575.221 KM, transferi drugim nivoima vlasti 284.929 KM, neprofitnim organizacijama 274.909 KM, subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima 47.362 KM i subvencije javnim preduzećima 25.000 KM. Drugi tekući rashodi odnose se na izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju u iznosu od 20.054 KM, te naknade za povrat više naplaćenih sredstava u iznosu od 1.601 KM.

Transferi pojedincima najvećim dijelom u iznosu od 381.461 KM odnose se na namjenska sredstva Ministarstva za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona za boračku populaciju, čija su prava utvrđena Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica Zeničko-dobojskog kantona. U okviru transfera pojedincima odobrena su sredstva za socijalno ugrožena lica u iznosu od 76.809 KM, za raseljena lica u iznosu od 48.237 KM, prevoz učenika u iznosu od 26.536 KM, beneficije za socijalnu zaštitu u iznosu od 12.200 KM, te sredstva za sufinansiranje troškova učenika i studenata u iznosu od 11.277 KM.

Općina je sredstva socijalno ugroženim licima dodijelila u novčanom iznosu od 52.561 KM, te u vidu prehrambenih paketa u iznosu od 24.238 KM, bez utvrđenih kriterija, a na ime jednokratne novčane pomoći. Sredstva u novčanom iznosu najvećim dijelom doznačena su socijalno ugroženim licima putem blagajne. Isplate su vršene samo na osnovu zaključaka Općinskog načelnika, bez dostavljene dokumentacije kojom bi se potvrdila namjena isplaćenih sredstava. Za nabavku prehrambenih artikala Općina nije provela proceduru javnih nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a najveći iznos nabavke izvršen je od dobavljača d.o.o. „MPM“ Vareš.

Izdaci za raseljena lica odnose se na materijal i usluge u cilju pomoći raseljenim licima. Navedeni transfer odnosi se na kupovinu materijala i ugradnju, te izvođenje radova na objektima za raseljene osobe za koje nisu utvrđeni kriteriji raspodjele niti je prezentirana dokumentacija na osnovu koje se vršila raspodjela. U ovom slučaju sredstava nisu doznačena raseljenim osobama, nego je Općina bila naručilac roba, usluga i radova, te sve ispostavljene fakture dobavljača glase na Općinu. Za nabavku roba, usluga i radova Općina nije provodila procedure javnih nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a najveći iznos nabavke izvršen je od dobavljača „Pero“ d.o.o. u iznosu od 26.962 KM.

Shodno navedenom, Općina je pomoć socijalno ugroženim licima dodijelila bez utvrđenih kriterija, bez dostavljene dokumentacije kojom bi se potvrdila namjena isplaćenih sredstava, a samim tim nije osigurana transparentna raspodjela, u skladu s članom 4. Zakona o budžetima u FBiH. Također, nisu provedene procedure javnih nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama za nabavku prehrambenih artikala, robe, materijala za socijalno ugrožena i raseljena lica.

Preporuka:

- *utvrditi kriterije za raspodjelu sredstava socijalno ugroženim i raseljenim licima, u cilju transparentne raspodjele istih, te raspodjelu vršiti na osnovu vjerodostojne dokumentacije.*

Transferi drugim nivoima vlasti, iskazani u iznosu od 284.929 KM, najvećim dijelom odnose se na transfer Centru za socijalni rad u iznosu od 214.443 KM za finansiranje plaća i materijalnih troškova i sredstva socijalne zaštite, te transfer Centru za kulturu u iznosu od 40.181 KM.

Transferi javnim ustanovama realizuju se na osnovu njihovih programa i finansijskih planova usvojenih od općinskih organa. JU Centar za socijalni rad dostavio je Plan prihoda i rashoda za 2018. godinu, na osnovu kojeg se vrši planiranje sredstava za sufinansiranje rada. Izvještaj o radu ove Ustanove usvojen je Zaključkom Općinskog vijeća. Na osnovu zahtjeva Ustanove, sredstva se mjesečno doznačavaju prema iskazanim potrebama, a na osnovu obračuna plaća i ostalih troškova.

JU Centar za kulturu i edukaciju Vareš dostavio je Izvještaj o radu usvojen od Općinskog vijeća. Uz izvještaj je priložen i bilans stanja i uspjeha. Sredstva se mjesečno doznačavaju za plaću i doprinose, te topli obrok za uposlenike. **Izvještaj o radu ustanove ne sadrži pokazatelje niti sredstva koja je Općina doznačila, a utrošena su na rad Ustanove. Također, nije nam prezentiran finansijski plan i program rada Ustanove, na osnovu kojih se sredstva realizuju.**

Preporuka:

- **obavezati JU Centar za kulturu i edukaciju Vareš da dostavi finansijski plan i program na osnovu kojeg se realizuje transfer.**

Tekući transferi neprofitnim organizacijama iskazani u iznosu od 274.909 KM najvećim dijelom odnose se na JPU „Dječije obdanište Vareš“ (114.938 KM) za finansiranje plaća i materijalnih troškova ustanove. U okviru transfera neprofitnim organizacijama odobrena su sredstva udruženjima u iznosu od 84.911 KM, vjerskim zajednicama u iznosu od 22.352 KM, udruženjima proisteklim iz rata u iznosu od 12.077 KM, NK Vareš u iznosu od 13.898 KM, Centru za djecu i odrasle s posebnim potrebama u iznosu od 13.000 KM i Crvenom križu Vareš u iznosu od 7.000 KM.

Za realizaciju transfera neprofitnim organizacijama/udruženjima građana, udruženjima proisteklim iz rata, sportskim udruženjima i ostalim organizacijama, Općinsko vijeće je donijelo Odluku o kriterijima, načinu i postupku raspodjele sredstava iz transfera za neprofitne organizacije, koji se finansiraju ili sufinansiraju sredstvima Budžeta Općine. Raspodjela sredstava udruženjima, vjerskim zajednicama, udruženjima proisteklim iz rata, nije vršena u skladu sa navedenom Odlukom. Naime, sredstva su doznačena korisnicima samo na osnovu molbi i zahtjeva, a za određeni iznos doznačenih sredstava nije prezentirana dokumentacija. Također, u okviru odobrenih sredstava iskazana su sredstva za plaćanje računa koja se odnose na rad udruženja. Ovakav način raspodjele ostavlja mogućnost subjektivnog odlučivanja, čime nije osigurana transparentna raspodjela sredstava, kako je propisano članom 4. Zakona o budžetima u FBiH. Sa korisnicima sredstava nisu zaključeni ugovori, kojim bi se utvrdila međusobna prava i obaveze, kao i namjena utroška sredstava. Također, nadležna općinska služba nije upoznala korisnike sredstava sa pravima i obavezama koje nastaju prijemom budžetskih sredstava, a posebno u dijelu namjenskog utroška sredstava i podnošenja izvještaja o namjenskom utrošku, kako je propisano članom 37. Odluke o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu. S tim u vezi, korisnici sredstava nisu dostavljali izvještaje o namjenskom utrošku sredstava, kako je propisano članom 36. Odluke, a samim tim nije osigurano ni namjensko trošenje sredstava.

Nogometnom klubu Vareš i Crvenom križu Vareš odobrena su sredstva za sufinansiranje u iznosu od 20.898 KM, od čega se na novčana sredstva doznačena korisnicima odnosi 17.545 KM i na ispostavljene fakture 3.353 KM, koje su plaćene sa računa Općine u ime korisnika. Sa korisnicima sredstava nisu zaključeni ugovori kojim bi se regulisala međusobna prava i obaveze, niti je nadležna općinska služba obavezala korisnike za dostavljanje izvještaja o namjenskom utrošku sredstava. S tim u vezi, korisnici sredstava nisu dostavili izvještaje o namjenskom utrošku sredstava, u skladu sa članom 37. Odluke o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu.

Transfer Centru za djecu i odrasle s posebnim potrebama realizovan je na osnovu Ugovora o načinu funkcionisanja JU Centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona. Sredstva se doznačavaju za rad ustanove na osnovu mjesečnih trebovanja. Nije prezentiran izvještaj o utrošku sredstava, u skladu sa članom 36. Odluke o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu.

Shodno tome, nije osigurana transparentna raspodjela sredstava u skladu s članom 4. Zakona o budžetima u FBiH, jer su sredstva udruženjima, vjerskim zajednicama u iznosu od 119.340 KM dodijeljena bez javnog poziva i bez utvrđenih kriterija. Sa korisnicima sredstava nisu zaključeni ugovori kojim bi se utvrdila namjena korištenja sredstava, niti je nadležna općinska služba obavezala korisnike sredstava o dostavljanju izvještaja o namjenskom utrošku, kako je propisano članom 37. Odluke o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godine. S tim u vezi, ni korisnici nisu dostavili izvještaje o utrošku sredstava za iznos od najmanje 150.160 KM, kako je propisano Odlukom o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu.

Subvencije javnim preduzećima u iznosu od 25.000 KM odnose se na učešće u sufinansiranju troškova rada JU Dom zdravlja Vareš. Sredstva su realizovana na osnovu Odluke o izvršavanju Budžeta Općine za 2018. godinu. Općina nije upoznala korisnika sredstava sa pravima i obavezama koje nastaju prijemom budžetskih sredstava, a posebno u dijelu namjenskog utroška sredstava i podnošenja izvještaja o namjenskom utrošku. S tim u vezi, korisnik nije dostavio izvještaj o namjenskom utrošku sredstava, kako je propisano članom 36. i 37. Odluke o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu.

Preporuke:

- raspodjelu sredstava udruženjima vršiti putem javnog poziva na osnovu kriterija, u cilju transparentne raspodjele istih;
- zaključiti ugovore sa korisnicima sredstava, kojim bi se utvrdila međusobna prava i obaveze, kao i namjena utroška, te obavezati korisnike da dostavljaju izvještaje o namjenskom utrošku sredstava, u skladu sa Odlukom o izvršenju Budžeta Općine.

6.1.3 Finansijski rezultat

Prema objavljenom Godišnjem izvještaju o izvršenju Budžeta Općine za 2018. godinu, iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2018. godinu	Izvršenje budžeta u 2018. godini	Izvršenje budžeta u 2017. godini	Index (4/3)
1	2	3	4	5	6
I	PRIHODI	4.916.000	4.864.427	4.861.509	99
I 1.	Prihodi od poreza	1.838.220	1.783.992	1.394.065	97
I 2.	Neporezni prihodi	1.221.140	1.207.078	1.526.694	99
I 3.	Primljeni transferi i donacije	1.856.640	1.873.357	1.940.750	101
II	RASHODI	4.616.000	4.780.838	4.070.408	104
II 1.	Tekući rashodi	3.394.700	3.514.159	2.890.489	103
II 2.	Tekući transferi	1.118.000	1.229.075	1.161.117	110
II 3.	Izdaci za kamate	38.000	37.604	18.802	99
II 4.	Tekuća rezerva	65.300			
III	TEKUĆI SUFICIT I – II	300.000	83.589	791.101	28
IV	NETO NABAVKA STAL. SREDSTAVA	0	0	0	-
V	UKUPAN SUFICIT III – IV	300.000	83.589	791.101	28
VI	NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FIN. IMOVINE	0	0	0	-
VII	NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA)	0	0	0	-
VIII	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (V + VI + VII)	300.000	83.589	791.101	28

Prema podacima iz bilansa stanja, na dan 31. 12. 2018. godine, ukupan višak rashoda nad prihodima iznosio je 2.483.181 KM.

Opis	31.12.2018.	31.12.2017.	Index (2/3)
1	2	3	4
UKUPAN VIŠAK RASHODA NAD PRIHODIMA	2.483.181	2.566.770	97

U revidiranoj godini ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 4.864.427 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 4.780.838 KM, te finansijski rezultat – suficit u iznosu od 83.589 KM.

U bilansu stanja na dan 31. 12. 2018. godine iskazan je ukupan višak rashoda nad prihodima u iznosu od 2.483.181 KM, nakon što je iz iskazanog suficita 2018. godine izvršeno smanjenje istog, koji je na datum prethodnog bilansa iznosio 2.566.770 KM.

S obzirom na to da Općina nije osigurala korištenje namjenskih prihoda, i to naknada za: korištenje državnih šuma, korištenje građevinskog zemljišta, ceste, veterinarsko-sanitarne preglede, zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, prirodne pogodnosti – renta, osiguranje od požara i dodijeljeno zemljište, niti je na kraju 2018. godine evidentirala razgraničene prihode za neutrošena sredstva u skladu sa članom 48. Zakona o budžetima u FBiH, ne možemo potvrditi da su tačno iskazani prihodi u iznosu od 849.732 KM (o čemu smo šire konstatovali u tački 6.1.1.1 Izvještaja). Isto je imalo za posljedicu da nije tačno iskazan finansijski rezultat za 2018. godinu, a samim tim ni ukupan višak rashoda nad prihodima.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, plasmani i zalihe

6.2.1.1 Gotovina

Gotovina je na kraju fiskalne godine iskazana u iznosu od 75.245 KM, od čega je na transakcijskim računima 8.164 KM, blagajni 791 KM, te izdvojena novčana sredstva 66.290 KM.

Depozitni, glavni transakcijski i namjenski računi su otvoreni kod UniCredit banke d.d. Mostar. Na glavnom transakcijskom računu iskazano je stanje od 5.240 KM, te računu kod Bosna Bank International Bank od 25 KM. Namjenski računi sa ukupnim stanjem od 2.899 KM otvoreni su za naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, održavanje puteva, zemljišnu rentu, stambeni račun, račun GAP – asfaltiranje lokalnih puteva, te devizni računi u HRK, EUR – projekat otpad i drugi.

Za izdvojena novčana sredstva iskazana u iznosu od 66.290 KM, koja su evidentirana u ranijem periodu, nije prezentirana dokumentacija na šta se odnose i po kojem osnovu su izdvojena.

Na datum bilansa nije izvršeno usklađivanje stanja novčanih sredstava na namjenskim računima sa stanjem na razgraničenim prihodima, jer se prikupljena, a neutrošena sredstva ne iskazuju na navedenoj poziciji shodno članu 48. Zakona o budžetima u FBiH (šire opisano u tački 6.1.1.1 Izvještaja). **Navedeno nije ni u skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor, jer na datum bilansa stanja novčanih sredstava na namjenskim računima trebaju odgovarati stanju na razgraničenim prihodima, ukoliko sredstva nisu trošena u druge namjene.**

Preporuka:

- ***donijeti interni akt kojim će se regulisati način evidentiranja razgraničenih prihoda za neutrošena namjenska sredstva i usklađivanja istih sa stanjem sredstava na namjenskim podračunima, u skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.***

6.2.1.2 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 3.185.735 KM, od čega potraživanja za isporučene robe i usluge u iznosu od 2.559.411 KM, ostala potraživanja u iznosu od 542.383 KM i potraživanja po osnovu prodatih stanova iz ranijeg perioda u iznosu od 83.941 KM.

Potraživanja za isporučene usluge i robe najvećim dijelom odnose se na potraživanja po osnovu općinskih naknada u iznosu od 2.384.098 KM, i to: naknada za korištenje građevinskog zemljišta (1.325.598 KM) ostale naknade (372.701 KM), komunalna naknada (314.194 KM), naknada za stanove (259.761 KM), protivpožarna naknada (57.953 KM) i zakupnina – ljetna bašta, stanovi (53.891 KM).

Sumnjiva i sporna potraživanja iskazana su u iznosu od 533.158 KM, od čega se najvećim dijelom odnose na dužnika DI „ZVIJEZDA“ d.d. Vareš u iznosu od 420.046 KM (po osnovu naknade za korištenje građevinskog zemljišta od 382.208 KM i druge naknade od 37.838 KM) i dužnika „AUTOTRANS“ d.d. Vareš u iznosu od 92.284 KM (po osnovu komunalne naknade od 68.617 KM i naknade za korištenje

građevinskog zemljišta od 23.667 KM). Pravosnažnim rješenjem stečajnog sudije postupak nad DI „ZVIJEZDA“ d.d. Vareš okončan je u 2011. godini, dok je prema informaciji za društvo „AUTOTRANS“ d.d. postupak u toku.

Revizijom smo utvrdili sljedeće:

- **Potraživanja po osnovu općinskih naknada u iznosu od 2.384.098 KM u odnosu na iskazane razgraničene prihode za obračunate, a nenaplaćene prihode po tom osnovu u iznosu od 2.869.125 KM manje su iskazana za 485.027 KM. Najveće razlike odnose se na potraživanja od naknada za korištenje građevinskog zemljišta (1.325.598 KM), koja su manje iskazana za 424.988 KM u odnosu na razgraničene prihode po tom osnovu (1.750.586 KM);**
- **Nisu vršena usaglašavanja potraživanja putem konfirmacije salda i odgovarajućom knjigovodstvenom ispravom IOS – izvod otvorenih stavki, kako je propisano članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH¹⁴ i članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;**
- **Na datum bilansa iskazani su avansi u iznosu od 175.443 KM koji su dati pravnim licima u značajno ranijem periodu (2013. i 2014. godina) i za koje nisu poduzete sve zakonom propisane radnje za povrat istih, odnosno nisu pokrenute tužbe, niti je izvršena procjena naplativosti zbog moguće zastare, u cilju naplate potraživanja od odgovornih za potpunu i pravovremenu naplatu, kako je propisano članom 46. Zakona o budžetima u FBiH. Također, za potraživanja po osnovu datih akontacija za službeni put u iznosu od 9.224 KM iz ranijeg perioda nisu poduzete odgovarajuće mjere za naplatu;**
- **Ne vodi se evidencija po ročnosti potraživanja niti se potraživanja starija od šest mjeseci evidentiraju na poziciji sumnjivih i spornih, u skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor;**
- **Potraživanja koja su utužena i nad kojima se vodi stečajni postupak nisu evidentirana na sumnjivim i spornim potraživanjima. Naime, prema Izveštaju o radu općinskog pravobranioca, ukupna prijavljena potraživanja Općine iz nezavršenih predmeta stečajnog postupka iznose 1.784.841 KM, dok su u knjigovodstvenoj evidenciji iskazana u iznosu od 533.158 KM, što predstavlja razliku od 1.251.683 KM koja nisu evidentirana na sumnjivim i spornim potraživanjima. Najveća potraživanja (966.530 KM) odnose se na dužnika „Livnica“ d.d. Vareš i (256.733 KM) od dužnika „Sakupljanje sekundarnih sirovina“ d.d. Vareš, nad kojim su otvoreni stečajni postupci u 2013. godini;**
- **Iskazana sumnjiva i sporna potraživanja precijenjena su za iznos od 420.046 KM zbog nenaplativosti duga od dužnika DI „ZVIJEZDA“ d.d. Vareš, jer je po osnovu pravosnažnog rješenja stečajnog sudije postupak nad ovim društvom zaključen još u 2011. godini.**

Pored toga, Ustavni sud Federacije BiH je u vezi naknade za korištenje građevinskog zemljišta 23. 10. 2018. godine donio Presudu¹⁵ kojom je utvrdio da članovi 63. stav 1 u dijelu „i naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta“, članovi 63. stav 2. i 63. stav 3. kao i članovi 73., 74., i 75. Zakona o građevinskom zemljištu u FBiH nisu u skladu sa Ustavom Federacije BiH. **S tim u vezi, Općina nije pravovremeno postupila, jer su izdata rješenja na početku godine (godišnji obračun po mjesecima), a nije prezentirana dokumentacija da su stornirana rješenja, te ukupan iznos istih koja se odnose od datuma objavljivanja presude Ustavnog suda FBiH, odnosno od 23. 11. 2018. do 31. 12. 2018. godine.**

Na osnovu svega navedenog, potraživanja nisu fer i istinito iskazana u finansijskim izvještajima za 2018. godinu zbog neusklađenih stanja potraživanja po osnovu općinskih naknada i razgraničenih prihoda po tom osnovu, te ne možemo potvrditi ni iskazane razgraničene prihode.

Preporuke:

- ***izvršiti usaglašavanje potraživanja putem konfirmacije salda, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, te uskladiti knjigovodstvene evidencije iskazanih potraživanja po osnovu općinskih naknada i razgraničenih prihoda za obračunata, a nenaplaćena potraživanja po tom osnovu;***

¹⁴ „Službene novine FBiH“, broj 83/09

¹⁵ „Službene novine FBiH“, broj 94/18 objavljeno 23. 11. 2018. godine

- *potraživanja starija od šest mjeseci i koja su utužena, knjigovodstveno evidentirati na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja u skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor;*
- *nadležna Služba u saradnji sa općinskim Pravobranilaštvom treba poduzeti sve zakonom propisane radnje u cilju naplate potraživanja u skladu sa članom 46. Zakona o budžetima u FBiH;*
- *za potraživanja od dužnika nad kojim je zaključen stečajni postupak donijeti Odluku o otpisu, te provesti odgovarajuća knjiženja radi fer i istinitog iskazivanja istih u finansijskim izvještajima;*
- *postupiti po presudi Ustavnog suda FBiH i stornirati izdata rješenja po osnovu naknade za korištenje građevinskog zemljišta, koja se odnose na period od momenta objavljivanja presude, te provesti odgovarajuća knjiženja.*

6.2.1.3 Kratkoročni plasmani

Kratkoročni plasmani iskazani su u iznosu od 120.744 KM, od čega se najveći dio odnosi se na pozajmice date zaposlenima u ranijem periodu, sa stanjem preostalog duga u iznosu od 67.758 KM. U odnosu na prethodnu godinu isti su manji za 10.524 KM za izvršene povrate pozajmica.

U 2018. godini općinski načelnik je po Odluci o isplati novčanog iznosa ili akontacije za zaposlenike Jedinственog općinskog organa uprave Općine Vareš od 26. 2. 2018. godine odobrio isplate novčanih iznosa ili akontacija prema potrebi „isplate za situacije koje nisu predviđene Pravilnikom o plaćama i naknadama“. Po tom osnovu izvršena je isplata 21 zaposleniku Općine u ukupnom iznosu od 22.053 KM sa kojim su zaključeni Ugovori o zajmu sa rokovima za povrat, pojedini duži od jedne godine.

Provedenom revizijom ne možemo potvrditi osnovanost datih pozajmica zaposlenicima od strane općinskog načelnika, jer važećim zakonskim propisima navedenim u Kriterijima za finansijsku reviziju ovog Izvještaja nisu predviđene takve mogućnosti. Također, u Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2018. godinu, koji je Općinsko vijeće usvojilo u martu 2019. godine, nisu navedeni kratkoročni plasmani, odnosno data obrazloženja o istima.

Preporuka:

- *postupiti u skladu sa važećim zakonskim propisima, te preispitati osnovanost datih pozajmica zaposlenicima Općine i sačiniti izvještaj o ovim aktivnostima i izvijestiti Općinsko vijeće.*

6.2.1.4 Zalihe

Zalihe su iskazane u iznosu od 231.932 KM, a prema Informaciji odgovornih osoba odnose se na robu koja se nalazila na zalihama robnih ratnih rezervi i nije komisijski otpisana, a magacin više ne postoji. Također, navedeno je konstatovano i u ranijem periodu (2010. godine) kad je i vršena revizija Općine, ali od tog perioda nisu poduzete nikakve aktivnosti.

Shodno tome, za zalihe materijala i robe u iznosu od 231.932 KM Općina nije provela aktivnosti za utvrđivanje stvarnog stanja, jer iste više ne postoje i za koje ni na datum bilansa 2018. godine nije izvršen popis niti su provedena odgovarajuća knjiženja u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *formirati komisiju koja će izvršiti detaljnu analizu zaliha koje se odnose na robne ratne rezerve, sačiniti zapisnik i donijeti odluke, te provesti odgovarajuća knjiženja u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

6.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima sadašnja vrijednost stalnih sredstava na datum bilansa iskazana je u iznosu od 9.979.384 KM (nabavne vrijednosti 10.747.011 KM i ispravke vrijednosti 767.627 KM). Sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana u bruto bilansu od 9.987.552 KM je veća za 8.168 KM u odnosu na iskazanu u Bilansu stanja. S tim u vezi, nakon obavljene revizije, umjesto obrazloženja za

ova neslaganja dostavljen je „drugi bruto bilans“, prema kojem je razlika u iznosu od 8.168 KM usklađena sa podacima iskazanim u Bilansu stanja. Navedeno ne možemo prihvatiti jer uz naknadno dostavljeni „drugi bruto bilans“ nije priložena relevantna dokumentacija o provedenim knjiženjima.

Prema strukturi iz bruto bilansa, stalna sredstva čine: zemljište 1.596.150 KM, građevine 5.393.932 KM, oprema 113.880 KM i sredstva u pripremi 2.883.590 KM.

Općina nije uspostavila pomoćnu knjigu stalnih sredstava, niti su evidentirane promjene nastale poslovnim događajem, što nije u skladu sa članovima od 20. do 23. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 7. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH¹⁶ i članom 59. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Za izvršena kapitalna ulaganja Općina nije uredila način evidentiranja izdataka za izgradnju, održavanje i rekonstrukciju infrastrukturnih objekata u skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor. Iako su u 2018. godini izvršena ulaganja u iznosu od 181.503 KM u stalna sredstva, ista su pogrešno planirana i evidentirana na tekućim izdacima umjesto na kapitalnim izdacima, što nije u skladu sa članom 53. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Navedeno je imalo za posljedicu da su u istom iznosu potcijenjena stalna sredstva i izvori sredstava. Također, po Ugovoru o zamjeni nekretnina između Općine Vareš za nekretninu poslovna zgrada u privredi i zemljište uz istu, tržišne vrijednosti od 270.690 KM i „ALMA-RAS“ d.o.o. Olovo za nekretninu upravna zgrada (dvije etaže zgrade, dvije garaže i 2/3 dijela zemljišta) tržišne vrijednosti od 334.744 KM, Općina je isplatila razliku veće vrijednosti (64.054 KM), što je evidentirano na poziciji tekućih izdataka (usluge opravki i održavanja zgrada), umjesto na poziciji kapitalnih izdataka. Na poziciji stalnih sredstava i izvora sredstava nisu evidentirane promjene po osnovu nastanka poslovnog događaja, odnosno isknjižavanje nekretnine koja je zamijenjena, procijenjene vrijednosti 270.690 KM, te uknjižavanje nekretnine vrijednosti 334.744 KM po osnovu Ugovora o zamjeni nekretnina, što nije u skladu sa članom 21. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Na poziciji sredstava u pripremi iskazan je iznos od 2.883.590 KM koji se, prema izjavi odgovornih, ne odnosi na sredstva u pripremi i izgradnji, nego na „stare“ zgrade (235.856 KM), stanove „devastirane i otkupljene“ (169.628 KM) i opremu u pripremi – vodovodi u vlasništvu Općine (2.478.105 KM) koji su u ranijem periodu (stanovi i vodovodi 2013. godine) stavljeni van upotrebe. Ovakav način evidentiranja stalnih sredstava nije u skladu sa važećim analitičkim kontnim planom za budžet i budžetske korisnike, jer je iste trebalo evidentirati na odgovarajućoj poziciji sredstava van upotrebe (konto 011700), odnosno stanove koji su devastirani i otkupljeni isknjižiti iz knjigovodstvene evidencije. **Za navedene vrijednosti zgrada i stanova nije prezentirana Odluka o stavljanju sredstava van upotrebe, odnosno odgovarajuća knjigovodstvena isprava, odnosno Odluka na osnovu koje je izvršeno evidentiranje, kako je propisano članovima 14., 15. i 16. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.**

Preporuke:

- *uspostaviti pomoćnu knjigu stalnih sredstava i evidentirati promjene nastale poslovnim događajem, u skladu sa članovima od 20. do 23. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;*
- *donijeti računovodstvene politike kojima će se regulisati način evidentiranja izdataka za izgradnju, održavanje i rekonstrukciju infrastrukturnih objekata u skladu Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor;*
- *izdatke za nabavku stalnih sredstava planirati i evidentirati na kapitalnim izdacima, u skladu sa članom 53. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;*
- *stalna sredstva van upotrebe evidentirati u skladu sa važećim analitičkim kontnim planom za budžet i budžetske korisnike i na osnovu odgovarajuće knjigovodstvene isprave, odnosno Odluke o isknjižavanju zgrada i stanova, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

¹⁶ „Službene novine FBiH“, broj 34/14

6.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 6.081.592 KM, od čega su kratkoročne obaveze 3.128.632 KM i razgraničenja 2.952.960 KM.

Kratkoročne obaveze u najvećem dijelu u iznosu od 1.123.146 KM odnose se na obaveze prema dobavljačima, te obaveze prema fizičkim licima od 54.997 KM.

Obaveze prema zaposlenima u iznosu od 1.904.834 KM odnose se na obaveze po osnovu plaća i naknada troškova uposlenih. Najveći dio obaveza prema zaposlenima odnosi se na obaveze nastale u ranijim periodima zbog neizmirljavanja obaveza po osnovu poreza i doprinosa. Općina je u 2017. godini sa Poreznom upravom FBiH zaključila Sporazum o plaćanju dužnih javnih prihoda u ratama, ali zbog problema u održavanju tekuće likvidnosti Općina nije u mogućnosti iste izmiriti u 2018. godini. Obaveze po navedenom Sporazumu su izmirene u 2019. godini iz kredita.

Kratkoročna razgraničenja u iznosu od 2.952.960 KM odnose se na razgraničene prihode. Na poziciji (konto 391110) iskazani su naplaćeni redovni prihodi budućeg perioda u iznosu od 2.869.125 KM, iako se isto odnosi na razgraničene prihode za obračunate, a nenaplaćene prihode po osnovu općinskih naknada koje je trebalo iskazati na propisanoj poziciji prema analitičkom kontnom planu za budžet i budžetske korisnike. Najveći dio istih odnosi se na naknade za korištenje građevinskog zemljišta (1.750.586 KM), komunalnu naknadu (389.696 KM), ostale naknade (355.459 KM), komunalnu naknadu za stanove (259.704 KM), protivpožarnu naknadu (59.807 KM) i druge naknade.

Kao što smo konstatovali i dali preporuku u tački 6.2.1.2 Izvještaja, razgraničeni prihodi za obračunate, a nenaplaćene prihode nisu usklađeni sa iskazanim potraživanjima po tom osnovu. Potraživanja po osnovu općinskih naknada u odnosu na razgraničene prihode manje su iskazana za iznos od 485.027 KM.

Preporuka:

- *razgraničene prihode za obračunate, a nenaplaćene prihode iskazati na propisanoj poziciji prema analitičkom kontnom planu za budžet i budžetske korisnike.*

6.2.4 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 52.986 KM. Općina je u 2017. godini zaključila Ugovor o dugoročnom kreditu sa Privrednom bankom d.d. Sarajevo u iznosu od 100.000 KM, sa rokom otplate od 36 mjeseci, u svrhu finansiranja tekuće likvidnosti. Otplate anuiteta u 2018. godini po dugoročnom kreditu u iznosu od 31.963 KM nije evidentirana na pripadajućim pozicijama izdataka za otplatu dugova (konto 823000) u skladu sa tačkom 59. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor. Također, Općina nije dostavila Federalnom ministarstvu finansija Informaciju o dugu i zaduživanju, što nije u skladu sa članom 17. Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH.¹⁷

Preporuke:

- *informaciju o dugu i zaduživanju dostavljati Federalnom ministarstvu finansija u rokovima propisanim Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH;*
- *otplate anuiteta po dugoročnom kreditu iskazati na pripadajućim pozicijama izdataka za otplatu dugova, u skladu sa tačkom 59. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor.*

6.2.5 Popis sredstava i obaveza

Općina nije internim aktom utvrdila postupak za provođenje popisa. Komisije su sačinile zapisnike o popisu, ali Općinski načelnik nije donio Odluku o usvajanju/prihvatanju zapisnika o popisu, što nije u skladu sa članom 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

U Izvještaju o popisu stalnih sredstava Komisija za popis stalnih sredstava nije utvrdila stvarno stanje za građevine (zgrade i stanove), te ostale objekte u vlasništvu Općine. Za navedena sredstva nisu sačinjene

¹⁷ Službene novine FBiH, broj 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16

popisne liste, nego tabelarni pregledi. Također, pojedinačne knjigovodstvene vrijednosti zgrada su različite, i to, prema podacima, popisna komisije zgrada Općine – pod hipotekom sadašnje vrijednosti 828.666 KM, dok je, prema podacima u Glavnoj knjizi 1.009.613 KM, a zgrada Vatrogasnog doma – pod hipotekom 243.536 KM, a u Glavnoj knjizi 233.239 KM. U izvještaju o popisu je navedeno da su 2015. godine za zgrade koje su date pod hipoteku izvršene procjene stalnog sudskog vještaka građevinske struke, ali Komisija nije konstatovala da li je izvršeno usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti prema procijenjenoj vrijednosti u 2015. godini, zbog čega popis nije na potpun i pouzdan način utvrđen, odnosno preuzeti su podaci iz ranijeg perioda bez utvrđivanja stvarnog stanja na datum bilansa 2018. godine.

Komisija za popis nije izvršila popis zaliha koje su u knjigovodstvenim evidencijama iskazane u iznosu od 231.932 KM, a prema izjavi odgovornih osoba odnosi se na robu koja se nalazila na zalihama robnih ratnih rezervi i nije komisijski otpisana, a magacin više ne postoji.

U Izvještaju o popisu novčanih sredstava Komisija za popis nije popisala izdvojena novčana sredstva u iznosu od 66.290 KM niti utvrdila iz kojeg perioda potiču i na šta se odnose, čime nije utvrdila stvarno stanje. Također, nije izvršila usklađivanje stanja sredstava prema izvodima namjenskih podračuna sa iskazanim razgraničenim prihodima za neutrošena namjenska sredstva, jer se ista ne iskazuju na poziciji razgraničenih prihoda u skladu sa propisima, o čemu smo šire konstatovali u tački 6.2.1.1 Izvještaja.

U izvještaju o popisu potraživanja Komisija za popis nije izvršila popis potraživanja, odnosno utvrdila stvarno stanje istih, jer je samo preuzela knjigovodstveno stanje potraživanja u ukupnom iznosu od 3.185.736 KM. Naime, Komisija nije izvršila popis potraživanja po strukturi, odnosno vrsti potraživanja, periodima na koji se odnose, kao i da se potraživanja starija od šest mjeseci evidentiraju na sumnjivim i spornim potraživanjima. Komisija nije konstatovala da nisu izvršena usaglašavanja potraživanja putem konfirmacije salda i odgovarajućom knjigovodstvenom ispravom IOS – izvod otvorenih stavki, kako je propisano članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Također, za potraživanja u iznosu od 420.046 KM od dužnika DI „ZVIJEZDA“ d.d. Vareš, nad kojim je stečajni postupak zaključen još u 2011. godini, nije dala prijedlog za otpis potraživanja zbog nenaplativosti duga, o čemu smo šire konstatovali u tački 6.2.1.2 Izvještaja.

U Izvještaju o popisu obaveza i razgraničenja konstatovan je ukupan iznos obaveza i razgraničenja po kontima, preuzet iz bruto bilansa. Komisija nije konstatovala po kom osnovu su neizmirene obaveze i na koje periode se odnose, te na šta se odnose i po kom osnovu su izvršena razgraničenja.

Shodno tome, nije izvršeno utvrđivanje stvarnog stanja za iskazane vrijednosti sredstava i obaveza, a samim tim nije bilo moguće izvršiti usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije u skladu sa članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- ***Godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje sredstava i obaveza, te izvršiti usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.***

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 4.864.427 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 4.780.838 KM, te pozitivan novčani tok od 83.589 KM. Saldo gotovine na početku godine iskazan u iznosu od 0 KM i na kraju godine u iznosu od 83.589 KM ne odgovara početnom i krajnjem stanju novčanih sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi trezora.

Izvještaj o novčanim tokovima nije sačinjen u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, jer prihodi nisu prevedeni na stvarne novčane primitke (naplate), a rashodi na stvarne novčane izdatke (isplate).

Preporuka:

- ***Izvještaj o novčanim tokovima sačinjavati u skladu sa odredbama člana 24. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.***

7. JAVNE NABAVKE

Općina je donijela Plan javnih nabavki u januaru, čija procijenjena vrijednost sa dopunama iznosi 660.213 KM bez PDV-a.

Prema Pregledu javnih nabavki, provedeno je ukupno deset postupaka i zaključeni su ugovori u vrijednosti od 438.853 KM, i to: tri pregovaračka bez objave obavještenja o nabavci u iznosu od 344.593 KM, tri konkurentska u iznosu od 70.489 KM, te pet direktnih sporazuma u iznosu od 23.771 KM.

Uvidom u provedene postupke javnih nabavki, utvrdili smo određene propuste i nepravilnosti.

Općina je Planom nabavki predvidjela „Nabavku kancelarijskog namještaja za potrebe Radničkog doma u Varešu“, za koju je provela konkurentski zahtjev za nabavku roba. Prema jednom od zapisnika komisije o otvaranju ponuda, konstatovano je da nije blagovremeno pristigla niti jedna ponuda, dok je drugim zapisnikom koji je sačinjen na isti dan konstatovano da je blagovremeno pristigla samo jedna ponuda od ponuđača „HART“ d.o.o. Vitez s kojim je i zaključen ugovor u iznosu od 17.552 KM. **Uvidom u dostavljenu ponudu utvrdili smo da navedeni ponuđač ne ispunjava uvjete koji se odnose na dokazivanje lične sposobnosti u skladu sa članom 45. stav 1, tačka c) i d), jer nije dostavio potvrdu o izmirenim obavezama u vezi s plaćanjem penzionog i invalidskog osiguranja, te zdravstvenog osiguranja i potvrdu o izmirenim obavezama u vezi plaćanja direktnih i indirektnih poreza. Naime, u tenderskoj dokumentaciji navedeno je da će u cilju ispunjavanja lične sposobnosti, u skladu sa članom 45. Zakona, ponuđač biti isključen iz daljeg učešća zbog neispunjavanja uslova za kvalifikaciju, ukoliko ne dostavi dokaze iz tenderske dokumentacije. Prema tome, a u skladu sa tenderskom dokumentacijom, ponuda ovog ponuđača trebala je biti odbačena.**

Pored toga, Općina za nabavku roba (za raseljena lica 26.962 KM, kancelarijski materijal 25.129 KM i socijalno ugrožena lica 24.238 KM) i za izvođenje radova (mjesne zajednice 67.126 KM i održavanje lokalnih puteva 69.413 KM) u ukupnom iznosu od najmanje 212.868 KM nije provodila postupke javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 3. istog Zakona, jer nije postupila transparentno, na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetima nabavke i njegovom svrhom, te u skladu sa članom 6. Zakona, radi čega je bila dužna da provede propisanu proceduru i primijeni odgovarajući postupak propisan članom 14. istog Zakona.

Preporuka:

- *provoditi postupke javnih nabavki poštujući odredbe članova 3., 6. i 14. Zakona o javnim nabavkama, a pregled i ocjenu ponuda vršiti prema utvrđenim uslovima u tenderskoj dokumentaciji.*

8. SUDSKI SPOROVI

Općina ne raspolaže podacima o ukupnoj vrijednosti sporova koje vodi i koji se vode protiv Općine, kako bi isti bili evidentirani kao potencijalne obaveze i potraživanja u okviru vanbilansne evidencije.

Prema Izvještaju općinskog Pravobranilaštva, u 2018. godini pokrenute su dvije tužbe protiv Općine u ukupnoj vrijednosti od 213.015 KM, a odnose se na naplatu duga. Po predmetima iz ranijeg perioda, od Općine se po tužbama potražuje iznos od 516.295 KM, a odnosi se na utvrđivanje prava vlasništva, naknadu štete, radne sporove i naplatu duga.

Pravobranilaštvo je u korist Općine pokrenulo 20 parničnih postupaka ukupne vrijednosti od 67.044 KM, a odnose se na naplatu dugovanja. U 2018. godini od 14 riješenih predmeta, deset je završeno donošenjem presude u korist Općine, a četiri su riješena povlačenjem tužbe od strane Pravobranilaštva.

Preporuka:

- *u okviru vanbilansne evidencije, a u saradnji sa općinskim Pravobranilaštvom, uspostaviti evidencije i objaviti potencijalne obaveze i potraživanja po osnovu sudskih sporova koje vodi Općina i koji se vode protiv Općine.*

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Općina u ostavljenom roku nije dostavila Komentar na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji za 2018. godinu, tako da dostavljeni Nacrt postaje konačan Izvještaj.

Rukovodilac Sektora
za finansijsku reviziju

Sead Čorbo, dipl. oec.

Tim za reviziju:

Nidheta Kazić, dipl. oec. – vođa tima

Murisa Dizdarić, bsc. ekonomije – član tima

Vedran Zovko, dipl. oec. – član tima

IV PRILOG
GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2018. godinu					
Naziv institucije: Općina Vareš					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I. PRIHODI (od 1 do 16)	4.916.000	4.864.427	4.861.509	-51.573	98,5
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	1.838.220	1.783.992	1.394.065	-54.228	97,05
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	0	0	0	0	0
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	0	0	0	0	0
Porezi na dobit preduzeća	0	0	0	0	0
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	0	0	0	0	0
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	0
3. Porezi na platu i radnu snagu	200	174	60	-26	87
4. Porez na imovinu	406.000	357.873	116.764	-48.127	88,15
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	0	0	0	0
6. Porez na dohodak	325.000	330.715	289.892	5.715	101,76
7. Prihodi od indirektnih poreza	1.107.000	1.095.217	987.336	-11.783	98,94
8. Ostali porezi	20	13	13	-7	65
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	1.221.140	1.207.078	1.526.694	-14.062	98,85
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	103.440	95.242	189.232	-8.198	92,07
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	71.100	72.342	67.023	1.242	101,75
Ostali prihodi od imovine	32.340	22.900	22.209	-9.440	70,81
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	100.000	0	0
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	0
Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	0	0	0	0	0
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	1.097.200	1.095.922	1.284.498	-1.278	99,88
Administrativne takse	60.500	63.790	64.266	3.290	105,44
Sudske takse	0	0	0	0	0
Komunalne naknade i takse	175.500	179.774	200.625	4.274	102,44
Ostale budžetske naknade i takse	193.600	205.672	235.729	12.072	106,24
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	664.800	644.060	779.319	-20.740	96,88
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	2.800	2.626	4.559	-174	93,79
Neplanirane uplate –prihodi	0	0	0	0	0
Novčane kazne	20.500	15.914	52.964	-4.586	77,63
Drugi tekući prihodi	0	0	0	0	0
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	1.856.640	1.873.357	1.940.750	16.717	100,90
11. Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	146.600	147.612	101.589	1.012	100,69
12. Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	1.710.040	1.725.745	1.620.104	15.705	100,92
13. Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	0	0	0	0	0
14. Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0	0	0	0	0
15. Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	0	0	0	0	0
16. Donacije	0	0	219.057	0	0
II. RASHODI (od 1 do 7)	4.616.000	4.780.838	4.070.408	164.838	103,57
1. Plate i naknade troškova zaposlenih	1.592.900	1.603.945	1.191.183	11.045	100,69

	Bruto plate i naknade plata	1.375.000	1.380.953	989.130	5.953	100,43
	Naknade troškova zaposlenih	217.900	222.992	202.053	5.092	102,34
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	144.400	145.000	103.859	600	100,42
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	1.657.400	1.765.214	1.595.447	107.814	106,51
	Putni troškovi	31.300	36.584	11.044	5.284	116,88
	Izdaci za energiju	71.000	77.287	65.086	6.287	108,85
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	70.300	73.345	72.358	3.045	104,33
	Nabavka materijala i sitnog inventara	21.700	25.129	34.508	3.429	115,80
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	94.000	88.462	57.324	-5.538	94,11
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	9.000	8.958	7.913	-42	99,53
	Izdaci za tekuće održavanje	409.100	423.615	694.918	14.515	103,55
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	5.000	6.989	4.388	1.989	139,78
	Ugovorene i druge posebne usluge	946.000	1.024.845	647.908	78.845	108,33
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.118.000	1.229.075	1.161.117	111.075	109,94
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	266.000	284.929	307.042	18.929	107,12
	Tekući transferi pojedincima	477.500	575.221	520.223	97.721	120,47
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	256.500	274.909	255.803	18.409	107,18
	Subvencije javnim preduzećima	25.000	25.000	10.000	0	100
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	73.000	47.362	61.226	-25.638	64,88
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Tekući transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0
	Drugi tekući rashodi	20.000	21.654	6.823	1.654	108,27
5.	Kapitalni transferi	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi pojedincima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0
6.	Izdaci za kamate	38.000	37.604	18.802	-396	98,96
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	0	0	0	0	0
	Izdaci za inostrane kamate	0	0	0	0	0
	Kamate na domaće pozajmljivanje	38.000	37.604	18.802	-396	98,96
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama	0	0	0	0	0
7.	Tekuća budžetska rezerva	65.300	0	0	0	0
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	300.000	83.589	791.101	-216.411	27,86
	III. TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	0	0	0	0	0
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	0	0	0	0	0
	Ostali kapitalni primici	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	0	0	0	0	0
	Nabavka građevina	0	0	0	0	0
	Nabavka opreme	0	0	0	0	0
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	0	0	0	0	0
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	0	0	0	0	0
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2.-1.)	0	0	0	0	0
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	300.000	83.589	791.101	-216.411	27,86
	IV. TRANSAKCIJE U FINANSUSKOJ IMOVINI	0	0	0	0	0
1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0

	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	0	0	0	0	0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	0	0	0	0	0
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
	Ostala domaća pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje u inostranstvo	0	0	0	0	0
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1.-2.)	0	0	0	0	0
	V. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	0	0	0	0	0
1.	Primici od zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0	0
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0
	Vanjske otplate	0	0	0	0	0
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Otplate unutarnjeg duga	0	0	0	0	0
	Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0
	Otkup duga	0	0	0	0	0
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1.-2.)	0	0	0	0	0
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	300.000	83.589	791.101	-216.411	27,86

Rukovodstvo je Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2018. godinu odobrilo 28. 2. 2019. godine.

Načelnik
Zdravko Marošević

Bilans stanja na dan 31. 12. 2018. godine			
Naziv institucije: Općina Vareš			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	3.652.210	3.702.780	98,6
1.Novčana sredstva i plemeniti metali	75.245	80.239	93,8
2.Vrijednosni papiri	0	0	0
3.Kratkoročna potraživanja	3.185.735	3.190.607	99,8
4.Kratkoročni plasmani	120.744	163.231	74
5.Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	37.993	36.210	104,9
6.Zalihe materijala i robe	231.922	231.922	100
7.Zalihe sitnog inventara	571	571	100
8.Kratkoročna razgraničenja	0	0	0
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	9.979.384	9.900.709	100,8
9. Stalna sredstva	10.747.011	10.668.336	100,7
10.Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	767.627	767.627	100
11.Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	9.979.384	9.900.709	100,8
12.Dugoročni plasmani	0	0	0
13.Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0
14.Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	0	0	0
15.Vrijednosni papiri	0	0	0
16.Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	0	0
17.Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	0
18.Dugoročna razgraničenja	0	0	0
UKUPNO AKTIVA (A+B)	13.631.594	13.603.489	100,2
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	6.081.592	6.183.788	98,3
19.Kratkoročne tekuće obaveze	1.180.144	1.188.117	99,3
20.Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0
21.Kratkoročni krediti i zajmovi	0	20.000	0
22.Obaveze prema zaposlenicima	1.904.834	1.946.053	97,9
23.Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	43.654	79.863	54,7
24.Kratkoročna razgraničenja	2.952.960	2.949.755	100,1
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	52.986	84.949	62,4
25.Dugoročni krediti i zajmovi	52.986	84.949	62,4
26.Ostale dugoročne obaveze	0	0	0
27.Dugoročna razgraničenja	0	0	0
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	7.497.016	7.334.752	102,2
28.Izvori stalnih sredstava	9.980.197	9.901.522	100,8
29.Ostali izvori sredstava	0	0	0
30.Izvori sredstava rezervi	0	0	0
31.Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	0	0	0
32.Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	2.483.181	2.566.770	96,7
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	13.631.594	13.603.489	100,2

Rukovodstvo je Bilans stanja na dan 31. 12. 2018. godine odobrilo 28. 2. 2019. godine.

Načelnik
Zdravko Marošević

Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2018. godine		
Naziv institucije: Općina Vareš		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	4.864.427
2	Prihodi od poreza	1.783.992
3	Neporezni prihodi	1.207.078
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	1.873.357
5	Kapitalni transferi	0
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	0
7	Kapitalni primici i transferi (8)	0
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0
9	Finansiranje (od 10 do 12)	0
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	0
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	4.864.427
14	II NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	4.780.838
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.603.945
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	145.000
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	1.765.214
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.229.075
20	Kapitalni transferi	0
21	Izdaci za kamate	37.604
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	0
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	0
24	Finansiranje (25 + 26)	0
25	Izdaci za finansijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	0
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	4.780.838
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	83.589
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	0
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	83.589

Rukovodstvo je Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2018. godine odobrilo 28. 2. 2019. godine.

Načelnik
Zdravko Marošević